

Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău
Judecător: N. Iordachi
Curtea de Apel Chișinău
Judecători: M. Guzun, I. Cotruță și N. Simciuc

DECIZIE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecător
judecători

Iuliana Oprea
Galina Stratulat, Ion Druță,
Dumitru Mardari și Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat avocatul Barbăscumpă Dumitru în interesele Dinei
Mardare,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mardare
Dina împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Bass Internațional”, intervenienți
accesorii Satanasii Franco, Brandi Maurizio, Suzii Gianluca și Societatea cu
Răspundere Limitată „Bass Imobiliare”, privind încasarea salariului și a
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, prin care a fost
respins apelul declarat de Mardare Dina, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei
Ciocana, mun. Chișinău din 28 decembrie 2016,

a c o n s t a t a t:

La 23 iunie 2016, Dina Mardare a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Bass Internațional”, intervenienți
accesorii Satanasii Franco, Brandi Maurizio, Suzii Gianluca și Societatea cu
Răspundere Limitată „Bass Imobiliare”, privind încasarea salariului și a
cheltuielilor de judecată.

În motivarea pretențiilor a invocat că în baza contractului individual de muncă
nr. 172010 din 10 mai 2010 a fost angajată în calitate de administrator a Societății cu
Răspundere Limitată „Bass Internațional”. Faptul dat a fost trecut în Registrul de Stat
al persoanelor juridice. Prin pct. 12 din contract au fost stabilite condițiile de
retribuire a muncii cu stabilirea salariului în mărime de 20000 lei lunar.

Reclamanta a mai indicat că pe perioada contractului și-a exercitat cu bună credință obligațiile de serviciu, însă angajatorul a admis reținerea achitării drepturilor salariale.

Mardare Dina a precizat că prin hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 25 aprilie 2016 a fost constatat faptul încetării prin demisie a raporturilor de muncă. Ulterior, prin decizia Camerei înregistrării de Stat privind înregistrarea modificărilor datelor din Registrul de stat al persoanelor juridice din 14 iunie 2016 a fost consemnat în Registrul faptul încetării activității administratorului Mardare Dina, în temeiul hotărârii irevocabile a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 25 aprilie 2016. Deși a activat în calitate de administrator din 10 mai 2010 până la 25 mai 2016, salariul i-a fost achitat doar pe o perioadă de 3 luni.

Solicită Mardare Dina încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Bass Internațional”, în beneficiul său a salariului neachitat în mărime de 1360000 lei și a tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 28 decembrie 2016, cererea de chemare în judecată depusă de Mardare Dina împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Bass Internațional”, intervenienți accesorii Satanasii Franco, Brandi Maurizio, Suzii Gianluca și Societatea cu Răspundere Limitată „Bass Imobiliare”, privind încasarea salariului și a cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 62, 64-69).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a considerat că probele anexate la dosar nu justifică pretențiile invocate în acțiunea inițială.

Manifestînd dezacord față de hotărîrea primei instanțe, la 24 ianuarie 2017, Mardare Dina a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 28 decembrie 2016 și adoptarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, a fost respins apelul declarat de Mardare Dina, fiind menținută hotărîrea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 28 decembrie 2016 (f.d. 98, 99-103).

Pentru a decide astfel, instanța de apel concluzionat că prima instanță a elucidat toate circumstanțele pricinii, a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 23 august 2017, avocatul Barbăscumpă Dumitru în interesele Dinei Mardare, a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii, fiind aplicate eronat normele de drept material.

Instanța de recurs constată că la dosar este anexată scrisoarea Curții de Apel Chișinău, prin care la 21 iulie 2017 a fost expediată copia decizie instanței de apel în

adresa părților (f.d. 104), însă la dosar nu sunt anexate înscrisuri care ar certifica data recepționării de către recurent a copie decizie recurate.

Potrivit art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Prin urmare, instanța de recurs constată că recursul a fost declarat în termen.

La 20 septembrie 2017 în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului declarat de avocatul Barbăscumpă Dumitru în interesele Dinei Mardare, însă pînă la data stabilită pentru examinarea recursului în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile invocate în recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de avocatul Barbăscumpă Dumitru în interesele Dinei Mardare, întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că la 23 iunie 2016, Dina Mardare a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Bass Internațional”, intervenienți accesorii Satanasi Franco, Brandi Maurizio, Suzii Gianluca și Societatea cu Răspundere Limitată „Bass Imobiliare”, prin care a solicitat încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Bass Internațional”, în beneficiul său a salariului neachitat în mărime de 1 360 000 lei și a tuturor cheltuielilor de judecată.

Instanța de recurs menționează faptul că la momentul înaintării cererii de chemare în judecată Dina Mardare nu era angajată a Societății cu Răspundere Limitată „Bass Internațional”.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizînd situația de fapt din prezenta speță, în raport cu probele anexate la dosar consideră oportun de a reitera prevederile art. 26 CPC, care statuează expres că procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale. Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încît părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează

condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii. Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Potrivit prevederilor art. 119 CPC, probele se adună și se prezintă de către părți și de alți participanți la proces. Dacă în procesul de adunare a probelor apar dificultăți, instanța este obligată să contribuie, la solicitarea părților și altor participanți la proces, la adunarea și prezentarea probelor necesare, cu excepția cazurilor în care instanța constată că cererea de reclamare a probelor este înaintată în mod neîntemeiat și cu scopul vădit de a tergiversa examinarea pricinii sau proba reclamată este în mod vădit lipsită de relevanță.

În cererea de reclamare a probei trebuie să fie specificate proba și circumstanțele care ar putea fi confirmate sau infirmate prin acea probă, cauzele ce împiedică dobândirea probei, locul aflării ei. Instanța judecătorească (judecătorul) poate elibera, după caz, la cererea părților sau a altor participanți la proces, un demers pentru obținerea probei. Persoana care deține proba reclamată o trimite nemijlocit în judecată sau o înmânează persoanei care deține demersul pentru a o prezenta în judecată.

Persoanele care nu dețin probele de rigoare sau nu au posibilitatea de a le prezenta în termenul stabilit de judecată sînt obligate să comunice instanței faptul în decursul a 5 zile de la data primirii cererii acesteia, indicînd motivele neprezentării. În caz de neînștiințare, precum și de declarare de către instanță a neîndeplinirii cererii de a se prezenta probe ca fiind neîntemeiată, persoanele vinovate care nu sînt participanți la proces se sancționează cu amendă de la 20 la 50 unități convenționale. Aplicarea amenzii nu scutește persoanele care dețin proba reclamată de obligația prezentării ei în instanță.

Prin prisma normelor de drept procedural citate, instanța de recurs menționează că atît prima instanță, cît și instanța de apel nu a asigurat reclamantei-recurente toate posibilitățile în vederea protejării drepturilor sale salariale, în lipsa oricăror date probante au dat apreciere din punct de vedere a eficienței gestionării de către Dina Mardare a societății comerciale în calitatea sa de conducător al unității.

Prin urmare, eronat instanțele de judecată s-au axat doar pe prevederi legii societăților cu răspundere limitată și doar prin prisma admiterii restanțelor la salariu din cauza unei gestionări ineficiente a societății comerciale de către reclamantă.

Astfel, instanța de recurs consideră întemeiat argumentul recurente precum că la momentul înaintării cererii de chemare în judecată, Dina Mardare deja nu se afla în relații de muncă cu Societatea cu Răspundere Limitată „Bass Internațional”, din care motiv, recurenta a fost în imposibilitate de prezenta probare prin care ar fi putut susține poziția din acțiune. Nu a avut acces la actele persoanei juridice care ar

demonstra relevanța încașării salariului și probele la care s-a referit instanța pentru a demonstra în acest dosar că a gestionar corect și eficient societatea.

Or, nerespectând prevederile art. 26 CPC, instanțele de judecată inferioare, a admis încălcarea principiului contradictorialității și egalitatea părților în drepturile procedurale, astfel, recurenta – reclamantă Dina Mardare a fost lipsită de posibilitatea de administrare a probelor, prin respingerea demersurilor înaintate în acest scop.

În acest sens, Colegiul menționează că la rejudecare instanța de apel urmează să verifice posibilitatea conecșării cauzei respective cu cauza specificată de recurenta-reclamantă în demersul înaintat în acest sens (f.d. 55).

Totodată, se atrage atenția instanței de apel că în cazul imposibilității satisfacerii demersului cu privire la conecșare, să verifice posibilitate audierii contabilului-șef V. Focșa al Socieășii cu Răspundere Limitată „Bass Internațional” și posibilitatea reclamării probelor scrise solicitate de reclamanta-recurentă în temeiul art. 119 CPC, inclusiv documentele bancare în privința angajatorului Societatea cu Răspundere Limitată „Bass Internațional”.

Or, respingerea demersurilor înaintate de Mardare Dina, instanța de judecată a îngrădit dreptul Dinei Mardare la un proces echitabil, a încălcat principiul contradictorialității procesului civil, a limitat în dreptul de a prezenta și a administra, inclusiv cu concursul instanței de judecată, probe într-o confirmarea poziției sale.

Instanța de recurs menționează că circumstanțele relatate supra atrag încălcarea dreptului la un proces echitabil, respectarea căruia este accentuată și în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probe cercetate în ședință de judecată. Concomitent, conform art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 373 CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se vor înlătura omisiunile admise, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate.

Din considerentele menționate, avînd în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de avocatul Barbăscumpă Dumitru în interesele Dinei Mardare, a casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii pentru rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de avocatul Barbăscumpă Dumitru în interesele Dinei Mardare.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mardare Dina împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Bass Internațional”, intervenienți accesorii Satanassii Franco, Brandi Maurizio, Suzii Gianluca și Societatea cu Răspundere Limitată „Bass Immobiliare”, privind încasarea salariului și a cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de apel – Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Iuliana Oprea

judecători

Galina Stratulat

Ion Druță

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală